

УДК 616.1.: 378.147

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ В ПІСЛЯДИПЛОМНУ ОСВІТУ ЛІКАРІВ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ

М.М. Потяженко, І.М. Скрипник, О.Ф. Гопко, Н.І. Соколюк, Н.О. Люлька, К.В. Шепітько

Українська медична стоматологічна академія

THE BASIC WAYS OF INTRODUCING OF BOLON PROCESS INTO THE POST-GRADUATE EDUCATION OF DOCTORS OF INNER MEDICINE

M.M. Potyazhenko, I.M. Skrypnyk, O.F. Gopko, N.I. Sokolyuk, N.O. Lyulka, K.V. Shepitko

Ukrainian Medical Stomatological Academy

Основними завданнями підготовки лікарів на післядипломному етапі підготовки є підвищення якості навчання, широке впровадження самостійної роботи та підготовка лікарів-інтернів до безперебійного професійного розвитку. Поглиблення теоретичних знань, рівня засвоєння практичних навичок лікарями-інтернами та підготовка до інтегрованого ліцензійного іспиту є основними напрямками діяльності кафедри. Збільшення обсягу самостійної роботи дозволить сформувати у лікаря-інтерна зацікавленість до майбутньої професії, навчить самостійно працювати й отримувати задоволення від самоосвіти. Впровадження Болонського процесу на післядипломному етапі медичної освіти дозволить адаптувати лікаря-інтерна до майбутнього безперервного професійного розвитку.

The main tasks of post-graduate education are the increasing of training quality, wide introducing of self-work and training of internship doctors for non-stop professional progress. Deepening of theoretical knowledge, level of mastering of practical skills by internship doctors and training for integration licenced examination are the- main ways of the chair work. The increasing of self-work amount allows to form interest for future profession, to study to work individually and get satisfaction from self-educational process. The introducing of Bologna process into the post-graduate education of doctors will allow internship doctors to be adopted for non-stop professional progress.

Вступ. Процеси європейської інтеграції охоплюють дедалі все більше сфер життєдіяльності, включаючи вищу освіту. Україна чітко визначила орієнтир на входження в освітній науковий простір Європи, здійснює модернізацію освітньої діяльності в контексті європейських вимог, наполегливо працює над практичним приєднанням до Болонського процесу, яким переслідує такі цілі для досягнення єдиної за змістом і якістю

європейської освіти: введення двоциклового навчання; впровадження кредитної-модульної системи організації навчального процесу, формування системи контролю якості освіти; розширення мобільності інтернів, викладачів; забезпечення працевлаштування випускників на Європейському ринку праці та привабливість європейської системи освіти [1]. Цілеспрямований рух у напрямку до повної системи освіти, яка б відповідала вимогам сучасної цивілізації, пов'язаний зі становленням і розвитком творчого мислення, докорінною перебудовою традиційної системи навчання у вітчизняній вищій медичній школі як на дипломному, так і на післядипломному етапі.

Основна частина. Концепція післядипломної медичної освіти має на меті підготовку лікарів згідно з кваліфікаційними вимогами медичних спеціальностей, які б визнавалися не тільки в Україні, а також в країнах Європейського Союзу і давали б гарантію взаємного визнання дипломів, що сприяло б мобільності лікарів, забезпечувало їх професійну компетентність і якість медичної допомоги пацієнтам [2].

Основними завданнями підготовки лікарів на післядипломному етапі підготовки є підвищення якості навчання, широке впровадження самостійної роботи та підготовка лікарів-інтернів до безперервного професійного розвитку.

Відповідно до вимог Болонського процесу якість освіти оцінюється за можливістю лікаря-інтерна застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності. За експертними оцінками, цим параметром ми поступаємося нашим європейським колегам найбільше. На тлі достатньої теоретичної підготовки вітчизняні лікарі-інтерни не в повній мірі володіють практичними навичками, що унеможлиблює виконання своїх професійних обов'язків після закінчення інтернатури. Тому основним видом навчання в інтернатурі є практична лікарська підготовка під керівництвом викладача, яка складає 70% загального навчального часу. З метою покращення оволодіння практичними навичками співробітниками кафедри розроблені методичні рекомендації для лікарів-інтернів щодо практичної підготовки з акцентуацією уваги на основні навички у фізикальному обстеженні, діагностиці та лікуванні хворих з урахуванням їх рівня засвоєння. Розроблена карта обліку практичних навичок з диференціацією оцінок рівня їх оволодіння. Значна увага викладачів кафедри приділяється безпосередньому веденню лікарями-інтернами хворих. Залученню їх до участі і певної відповідальності щодо надання медичної допомоги відповідно до стандартів, активації клінічного мислення та актуальним аспектам професійної етики і деонтології.

Навчання лікарів-інтернів проводиться за індивідуальним графіком, який базується на вимогах типового навчального плану та програми з урахуванням специфіки роботи кожного лікаря за місцем майбутнього працевлаштування та його побажань поглиблення своїх знань певних розділів внутрішньої медицини. За допомогою викладача-наставника розробляється індивідуальний план навчання в заочній частині, розробляється тематика семінарських занять, проводиться планування та

керівництво науково-дослідницької роботи. Така організація навчального процесу дозволяє наблизити лікаря-інтерна до умов праці в лікувально-профілактичних закладах, куди він прийде працювати після закінчення інтернатури.

Тактичні завдання розвитку медичної освіти в контексті Болонського процесу передбачають значне збільшення обсягу самостійної роботи, яка повинна мати конкретні змістовні характеристики, перевірятися, контролюватися й оцінюватися. Кредитно-модульне навчання передбачає органічне поєднання активних форм навчального процесу – лекцій, семінарів, практичних занять – з систематичною самостійною роботою [3], яка має спонукати лікаря-інтерна до плідної систематичної роботи та досягнення на цій основі більш якісного рівня знань. Сучасні тенденції модернізації і розвитку освітнього процесу – це саме підвищення ролі і ефективності самостійної роботи лікаря-інтерна як головного чинника формування творчої особистості.

Самостійна робота з літературою, самоосвіта, прагнення знати більше і глибше – основний шлях професійного становлення особистості. Один із важливих аспектів діяльності викладача-педагога – сформувати у лікаря-інтерна зацікавленість до майбутньої професії, навчити самостійно працювати й отримувати задоволення від самоосвіти, тобто навчити вчитися.

Для забезпечення якісної самостійної роботи лікарів-інтернів активно залучаються до науково-дослідної роботи, результати якої заслуховуються на щорічних науково-практичних конференціях лікарів-інтернів, магістрантів та клінічних ординаторів.

Актуальним залишається питання максимально повного забезпечення кожного лікаря-інтерна необхідними монографіями, підручниками, періодичною літературою, методичними рекомендаціями. Кожен навчальний цикл на кафедрі післядипломної освіти лікарів-терапевтів забезпечений методичними рекомендаціями для лікарів-інтернів, з окремо виділеними питаннями для більш поглибленого вивчення теми заняття, створені навчальні посібники, які ґрунтуються на новітніх досягненнях сучасної медичної науки. Кафедра розпочала роботу над створенням електронного підручника «Клінічна електрокардіографія», що дасть можливість індивідуалізувати та диференціювати процес навчання, дозволить лікарям-інтернам здійснювати самоконтроль та самокорекцію самостійної роботи, розвивати наочно-образне, теоретичне мислення. Створення електронних підручників повинно забезпечити можливість самостійного засвоєння лікарем-інтерном навчальної програми в очній, заочній частині навчання та дозволить їх використання в дистанційній формі навчального процесу. Що особливо важливо для філій кафедри.

Значна увага приділяється активізації можливостей використання лікарями-інтернами всесвітньої інформаційної системи – Інтернету, який дозволяє розширяти межі дистанційної освіти. Особливої значущості набуває це питання в зв'язку з організацією філій кафедри в інших містах, коли викладачам чи лікарям-інтернам на філії необхідно отримати вичерпну

інформацію щодо організації навчального процесу, методичного забезпечення.

Заключним етапом медичної освіти є безперервний професійний розвиток, метою якого є забезпечення належного стану здоров'я населення шляхом підвищення рівня медичного обслуговування на основі вміння оперативно впроваджувати в практику досягнення медичної науки і техніки, нових методів профілактики, діагностики, лікування і методико-соціальної реабілітації при різних захворюваннях. Навчання медицини через все життя, відіграючи важливу роль, має давні традиції і є дуже складною проблемою [4]. Тому робота кафедри направлена не тільки на підвищення відповідальності лікарів-інтернів за навчання, а й на зростання зацікавленості до безперервного професійного розвитку, який ґрунтується на самопідготовці і навчання на практиці. Уже в інтернатурі лікарі-інтерни залучаються до таких форм безперервного професійного розвитку, як участь у з'їздах, конгресах, семінарах, конференціях, відвідування лекцій провідних вчених України та зарубіжжя, беруть участь в роботі паталого-анатомічних конференцій, виступаючи безпосередніми учасниками як рецензенти, що дає змогу популяризувати досягнення вчених теоретичного характеру та рекомендації для майбутніх молодих спеціалістів щодо діагностики та лікування хворих.

Висновок. Процес впровадження Болонського процесу на післядипломному етапі медичної освіти повинен ґрунтуватися на підвищенні якості освіти, розширення самостійної підготовки лікарів-інтернів, що дасть змогу підготувати їх до майбутньої професійної діяльності.

Література

1. Болонский процесс медицинское образование//Calhedra - №4. – 2005. – С. 82 – 85.
2. Пидаев А.В. Передерий В.Г. Болонский процесс в Европе и Украине? Возможна ли интеграция медицинского образования Украины в Европейское образовательное пространство? - Одесса: Одес. гос. мед. ун-т, 2004 – 192 с.
3. Зіменковський Б.С., Гжегоцькин М.Р., Соложко І.І. Актуальні проблеми розвитку інноваційних процесів, у вищій медичній та фармацевтичній освіті України у контексті Європейського вибору II Медична освіта. - 2005. - № 2 - С 31-33.
4. Медична освіта у світі та в Україні / Ю.В. Поляченко, В. Г. Передерій, О.П.Волосовець та ін.. - К.: Книги плюс, 2005. -С. 78-102.